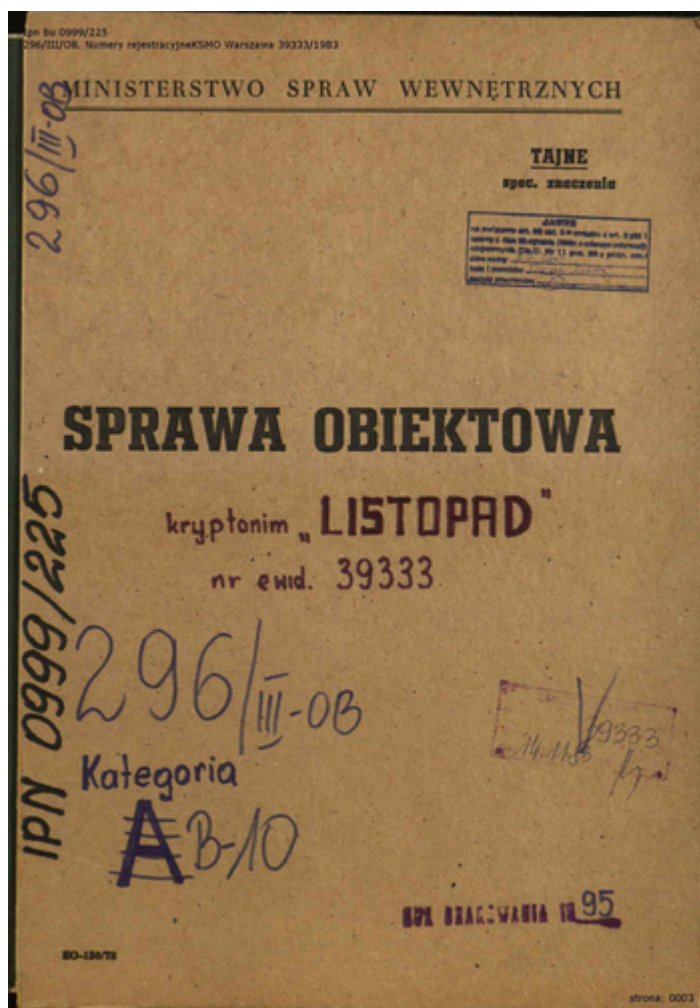

Moja Niepodległa

<https://mojaniepodlegla.pl/mn/11-xi-w-dokumentach-aip/dokumenty-wg-miejscowos/warszawa/9982,Sprawa-obiektowa-krypt-Listopad-dot-operacyjnego-zabezpieczenia-65-rocznicy-odzy.html>
2022-07-05, 02:17

Sprawa obiektowa krypt. Listopad dot. operacyjnego zabezpieczenia 65. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w 1983 r., IPN BU 0999/25

Okładka teczki sprawy obiektowej krypt. Listopad

Wniosek o wszczęcie sprawy obiektywnej

Uwaga 0990/223
296/III/OB. Materiały rejestracyjne KSMO-Warszawa 30333/1983

Warszawa, dnia 2.11. 1983 r.

TAJNE

WNIOSEK
o wszczęcie sprawy obiektywnej

Kryptonim LISTOPAD

Na obchody 65 Rocznicy Odsyskania przez Polskę Niepodległości.
(zgodnie z załącznikami lub innymi)

Cel zabiegów: Dnia 11 listopada 1983 r. przypada 65 rocznica odsyskania niepodległości przez Polskę. W związku z tym na terenie Warszawy w dniach 10-13.11. organizowane są obchody tej rocznicy. Oficjalnie obchody te organizują Rada Krajowa i Rada Warszawska "PROSA". E ich inicjatywy 10 bn. w Filharmonii Narodowej odbędą się uroczyste koncerty.
Tradycyjnie rocznica ta jest obchodzona przez kościoły katolickie. Z tej okazji 11 bn. w katedrze św. Jana zostanie odprawiona nabożeństwo z udziałem biskupa Krzeszewskiego.
W tym samym dniu odbędą się nabożeństwa w kościołach św. Anny i św. Wawrzyna.

Obchody tej rocznicy w ubiegłych latach były wykorzystywane przez grupy antysocjalistyczne do wrogich demonstracji politycznych i zakłócenia porządku publicznego.

W operacyjnym rozpoznaniu wynika, że grupy operacyjne będą do rozszerzenia zakresu obchodów rocznicowych i wykorzystania ich do demonstracji antysocjalistycznych.

W związku z tym celew sprawy obiektywnej "LISTOPAD" będzie:

- operacyjne rozpoznanie sanierzeń wrogich ugrupowań dotyczących organizacji i przebiegu imprez związanych z obchodami rocznicy 11 listopada
- przeciwdziałanie sanierzeniom godzącym w bezpieczeństwo i porządek publiczny
- dokumentowanie wrogich faktów mogących wystąpić podczas obchodów rocznicy dla celów operacyjnych, procesowych lub propagandowych.

NACZELNIK WYDZIAŁU V-S
KSMO-Warszawa

strona: 0006

Informacja dot. wydarzeń w kościele warszawskim w okresie 7-13 listopada 1983 r.

Warszawa, 14.11.1983 r.

24.
21

Tajne
Egz. Nr

INFORMACJA

dot. wydarzeń w kościele warszawskim w okresie
7 - 13 listopada 1983 r.

Wyżsienie katedry

- w dniu 11 listopada /piątek/ w kościółce św. Józef o godz. 18⁰⁰ odbyła się msza w rocznicę odzyskania niepodległości, którą odprawił bp Ebiadiusz Kraszewski. W kazaniu biskup poruszył temat historycznych uwarunkowań odzyskania niepodległości - m.in. powiedział:

- Bóg nas postawił w takiej sytuacji, w jakiej postawił Żydów przed laty tysiącami... Naród wybrany. Nie było to byle narodem wybranym. Postawieni w sytuacji podobnej - między Rosją, Niemcami i Austrią, jesteśmy też narodem wybranym...;

- Ojciec św. wyraźnie powiedział o co się trzęsło niedługo o wolność kościoła w krajach, gdzie kościół jest prześladowany; o to, aby ewangelia była swobodnie głoszona we wszystkich krajach, gdzie dotychczas jest zamknięta i uciszona.

Czyż te intencje są dalekie od naszych prośb, pragnień i tęsknot...?!

...Czyż chrześcijaństwo ma wyznaczyć wolność i swobodę dla kościoła i dla kościoła w Polsce...

W czasie nabożeństwa w podanych intencjach wyszono do modłów za chorych, usiáklonych, ponizonych, postawionych pracy, cierpiących niedostatek, aby świadomie przyjęli swój krzyż i składali na nim razem z Chrystusem ofiarę za siebie i bliźnimie świata i za pogodną przyszłość Ojczyzny...

Frekwencja ok. 4500 osób.

- w dniu 13 listopada /niedziela/ w kościółce św. Kostki o godzinie 19⁰⁰ podczas nabożeństwa kazanie wygłosił ks. Jerzy Popiełuszko. M.in. stwierdził, iż należy utworzyć fundusz dla

rolnictwa z przesłaniem na jego rozwój ale nie dla PGR-ów i nie na sbrojenia. Podkreślił następnie, że kto nie pracuje ten nie je - a dzisiejsze kartki nie wystarczają nawet na minimum wyżywienia i to jest klasowo komunizm.
Frekwencja ok. 500 osób.

Inicjatywy klery

- w dniu 13 listopada /niedziela/ o godz. 16⁰⁰ w kościele św. Józefa odbyła się masa sankcyjna dla pielęgnierek, której zakończenie stanowiły recytacje treściami nawiązujące do rocznicy odzyskania niepodległości. Recytacje wykonywali aktorzy - m.in. Zapasiewicz.
Frekwencja ok. 300 osób;

- w dniu 13 listopada /niedziela/ o godz. 18³⁰ w kościele św. Marii /św. Józefa Oblubienca/ odprawiona została kolejna masa - intencji byłych internowanych i aresztowanych oraz w rocznicę poświęcenia sztandaru "Solidarności" Komitetu Ludowego Praga Północ. Masę odprawił ks. Jan Sikoraki w asyście pięciu księży, kaszenie wygłosił dominikanin o. Jacek Baliś. Dotyczyło ona w ujęciu ewangelicznym oraz nawiązała do pracy w naszym społeczeństwie.

W intencjach podniesiono m.in. podnoszone, aby modlić się za:
- członków byłego NSD-ROK i otoczonych działaczy "Solidarności", którzy od 2 lat są więzieni za wolność i oczekują procesu politycznego;

- za wolność dla Koczulskiego, Stasińskiego, Szeremietiewa i innych więzionych za przekonania;

- za tych co wzięli za wolność Polski i za byłych działaczy PPS, którzy wzięli na siebie ciężar: Barona, Okrasę i Kwiatka.

Ks. Sikoraki odczytał zgromadzonym telegram gratulacyjny J.P.II do Wałęsy z okazji przyznania mu nagrody Nobla a następnie przedstawił treść listu byłych internowanych do papieża, w którym wyrażają go o swoim obywatelstwie. Ks. Sikoraki apelował, aby wierni podpisali się pod tym listem. Dalej odczytał list byłych internowanych wysłany do Kierownika Sejmu i Przewodniczącego Rady Państwa z żądaniem uwolnienia więzionych działaczy związkowych: Kuronia, Jurezyka, Kulewickiego, Jaworskiego i innych. Przedstawił również projekt ufundowania obrazu

23/06

EB Cąstochowski, który nawiedzał byłych internowanych
z następstw został skazany jako wrota na Jasnej Górze.
Nabożeństwo zakończono odśpiewaniem pieśni "Boże coś Polskę...".
podczas której manifestowano znak "V".
Frekwencja ok. 800 osób.

Intencje modlitwne

Podczas wizytacji w parafii św. Pawła Apostoła, którą przepro-
wodził kard. Głęb w dniu 13 listopada /niedziela/, na nabo-
żeństwach o godz. 10⁰⁰ i 11⁰⁰ modlono się w intencjach:

- za papieża Jana Pawła II;
- za przywódcę państwa, aby w swoim postępowaniu byli
odpowiedzialni przed Bogiem;
- za prześladowanych za wiary...

Frekwencja ok. 2500 osób.

MAKSYMILIAN WIERCZYŃSKI
KSIĄDZ
Kościół rzymski
Kościół św. Pawła

Analiza sprawy obiektowej krypt. Listopad

Warszawa, dnia 4.04.1984 r.

T A J N E

Egz. Nr. 1

65

A N A L I Z A

(62)

sprawy obiektowej kryptonim "LISTOPAD"

Sprawa obiektowa "LISTOPAD" nr ewid. 39333 została wszczęta 9.11.1983 r. w związku z obchodami 65 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

W ramach tych obchodów na terenie Warszawy w dniach 10 - 13.11.1983 r. z inicjatywy Rady Krajowej i Rady Warszawskiej PRON zorganizowany został uroczysty koncert w Filharmonii Narodowej. W katedrze oraz w kościołach św. Anny i św. Wacława odprawione zostały nabożeństwa.

Z posiadanego wcześniej rozpoznania operacyjnego wynikało, że grupy antysocjalistyczne będą dążyły do rozszerzenia zakresu obchodów i wykorzystania ich do demonstracji antysocjalistycznych i antypaństwowych; w związku z tym sprawę obiektową wszczęto w celu:

- operacyjnego rozpoznania zamierzeń wrogich ugrupowań,
- przeciwdziałania zamierzeniom ~~godzącym~~ w bezpieczeństwo i porządek publiczny,
- dokumentowania wrogich faktów mogących wystąpić podczas obchodów rocznicy.

Biorąc pod uwagę przebieg obchodów w ubiegłych latach założono, że działania ugrupowań antysocjalistycznych będzie się przejawiać poprzez:

- zakłócenia porządku w rejonie katedry, Pl. Żmłowego, Krakowskiego Przedmieścia i Grobu Nieznanego Żołnierza,
- akcje propagandowe zmierzające do zaktywizowania załóg zakładów pracy, bazujące na trudnościach gospodarczych,
- wykorzystanie cmentarzy i pomników do nadania im wrogiego lub prowokacyjnego wystroju oraz zgromadzeń.

W związku z powyższymi założeniami określono, że celem działań w sprawie obiektowej "LISTOPAD" będzie:

- operacyjne rozpoznanie zamiarów zakłócenia organizacji

- i przebiegu oficjalnych obchodów rocznicy,
- operacyjne i fizyczne zabezpieczenie planowanych imprez,
- dokumentowanie wrogich faktów.

Dla osiągnięcia określonego celu zaangażowano pracowników Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej jednostek SUSW, DUSW oraz RUSW w Wołominie.

W dniu 9.11.83 r. odbyła się odprawa kierowników zainteresowanych jednostek z udziałem Zastępcy Szefa SUSW d/s SB płk. Z. Bieleckiego. Poszczególным grupom funkcyjnarjuszcy wyznaczono następujące zadania:

- rozpoznawanie i neutralizowanie zagrożeń mogących wystąpić na terenie ochraniających obiektów i w ochraniających środowiskach,
- dokumentowanie dla celów operacyjnych i procesowych wrogich i przestępczych zdarzeń w zagrożonych rejonach,
- niedopuszczenie do zorganizowania w określonych miejscach akcji zacierających do zakłócenia porządku i bezpieczeństwa,
- zatrzymywanie prowokatorów i przywódców ewentualnych zająć jak też osób kolportujących wrogą literaturę, wykonujących wrogie napisy, niosących sztandary, wrogie emblematy lub transparenty, wykorzystujących środki nagłośnienia, wznoszących okrzyki, hasła nawołujące do szkodliwych wystąpień,
- przejmowanie ulotek lub opracowań,
- inicjowanie działań mających na celu dezorganizację prób naruszania porządku publicznego.

Gotowość sił operacyjnych wyznaczono na godz. 17⁰⁰ w dniu 11.11.83 r. z wyjątkiem grup zabezpieczających cmentarze, którym początek działań wyznaczono na godz. 8⁰⁰ tego dnia.

Zaangażowane w realizacji sprawy jednostki, przeprowadziły następujące działania:

1. Wydziały II, III, III-1, III-2, IV, V, V-1, V-2 przeprowadziły rozpoznanie sytuacji w ochraniających obiektach i środowiskach przed i w czasie obchodów rocznicy odzyskania niepodległości.
2. 10 pracowników Wydziału III-1 wspólnie z pracownikami BOR MSW w dniu 10.11.1983 r. uczestniczyło w operacyjnym i fizycznym zabezpieczeniu uroczystego koncertu w

Filharmonii Narodowej.

3. 20 pracowników Wydziału IV w dniach 11 - 13.11.83 r. obserwowało i dokumentowało przebieg nabożeństw w wytypowanych kościołach.
4. 24 pracowników Wydziału V-2 w dniu 11.11.83 r. zabezpieczyło główny cmentarz wojskowy na Powązkach ze szczególnym uwzględnieniem tzw. dolinki katyńskiej, kwater AK, pomnika "Orląt Lwowskich".
5. 60 pracowników DUSW Żoliborz, MWSW Praga Pn, i RUSW Wołomin zabezpieczyło:
 - cmentarz "cywilny" na Powązkach z uwzględnieniem grobów Przemyska, Rydza Śmigłego, Popiela i ofiar Pawlaka,
 - cmentarz bródnowski z uwzględnieniem kwatery AK, kwatery OW PFS, grobu Dmowskiego i tzw. drugiej dolinki katyńskiej,
 - obelisk w Wołominie poświęcony Piłsudskiemu.
6. 26 pracowników Wydziału "B" zorganizowało punkty obserwacyjne w rejonie Starego Miasta i Krakowskiego Przedmieścia, obserwowało przebieg wydarzeń w tym rejonie. Pracownicy ci systematycznie informowali kierownictwo SWSW o sytuacji we wskazanych wyżej rejonie oraz fotografowali szczególnie interesujące sytuacje i osoby.
7. 20 pracowników DUSW Śródmieście zabezpieczyło organizacyjnie rejon katedry, Pl. Zamkowego, Krakowskiego Przedmieścia i Placu Zwycięstwa.
8. 50 pracowników Wydziału III-2, III i V-1 zabezpieczyło trasę od katedry do Pl. Zwycięstwa podczas przemieszczania się zorganizowanych grup po zakończeniu nabożeństw w w katedrze i kościele św. Anny.
9. Pracownicy IOP i pracownicy jednostek operacyjnych ochraniających obiekty gospodarki narodowej spowodowali szczególne wzmożenie czujności administracji tych obiektów i straży przemysłowej w celu zapobieżenia aktom sabotażu, kolportowaniu ulotek, plakatowaniu oraz namoszenia wrogich baseł
10. i symboli na budynkach i ogrodzeniach.
WSK SWSW zorganizował zabezpieczenie zagrożonych rejonów siłami Brygady Manewrowej.
11. Inspektorat Informacyjno-Analityczny SB w oparciu o otrzymane z w/w jednostek informacje przekazywał do Gabinetu

67
68

Ministra Spraw Wewnętrznych meldunki o przebiegu obchodów i sytuacji w zagrożonych rejonach miasta.

Szczegółowe informacje dot. zaistniałych w okresie obchodów zdarzeń i osób mających z nimi związek, przekazano zainteresowanej jednostce. W wyniku rozpoznania prowadzonego przez jednostki Służby Bezpieczeństwa stwierdzono, że temat rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości nie powodował zainteresowania większości pracowników ochraniających obiektów gospodarki narodowej. W tym czasie dominowała tematyka ekonomiczna a szczególnie dotycząca podwyżek cen. Niemniej jednak w niektórych przedsiębiorstwach, w środowisku byłych działaczy "Solidarności" przekazywana była wiadomość o planowanym pod pomnikiem A. Mickiewicza, nielegalnym zgromadzeniu dla uczczenia rocznicy niepodległości.

W wielu kościołach odbyły się nabożeństwa "w intencji ojczyzny" oraz inne imprezy, podczas których stwierdzono wrogie wypowiedzi lub inne akcenty antypaństwowe. Przewidując to, władze wyznaniowe miasta przeprowadziły wcześniej rozmowy z Kanclerzem Kurii Warszawskiej, w której zwrócili uwagę na zagrożenie porządku publicznego.

W dniu 11.11.83 r. o godz. 19⁰⁰ w katedrze św. Jana i kościele św. Anny zakończyły się planowane uroczystości, a ich uczestnicy sformowali pochód. Według szacunkowych obliczeń pracowników Wydziału "B" zgromadziło się ok. 6000 osób w różnym wieku. Tym ten przemieszczał się Krakowską Przedmieście w kierunku Grobu Nieznanego Żołnierza. Na czele pochodu szła 10 osobowa grupa, w której znajdował się m.in. ksiądz. Trzy osoby niosły wieniec z napisem "11.11.1918 Józefowi Piłsudskiemu Żołnierzowi Wolności i Niepodległości 11.11.1983."

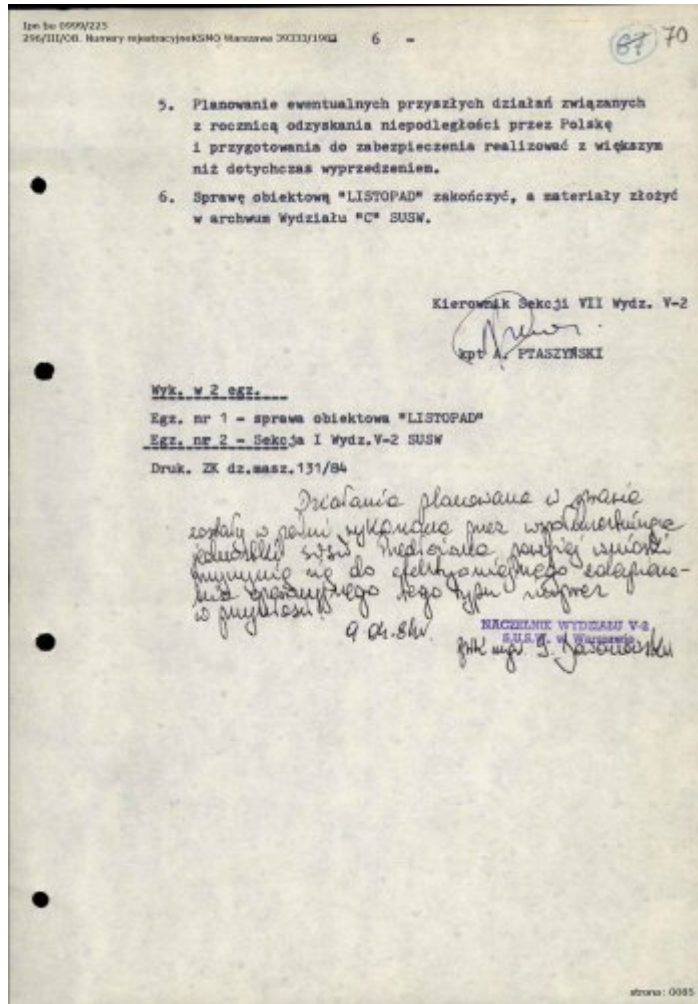
Na wysokości ul. Trębackiej pochód został zatrzymany przez funkcjonariuszy MO. Do Grobu Nieznanego Żołnierza dopuszczono delegację z wiencem. Kwiaty złożyły także pojedyncze osoby. Po złożeniu wienca zebrani przy grobie modlili się i odpiewali pieśń "Boże coś Polskę" ze słowami "ojczyznę wolną racz nam wrócić panie". Zgromadzeni rozeszli się około godz. 20⁰⁰.

Pracownicy Wydziału "B" wykonali dokumentację fotograficzną obrazującą dojście do grobu i składanie wieńca. Fotografie przedstawiono zainteresowanym jednostkom. Pracownicy Wydziału III-2 rozpoznali wśród składających wieńce figurantów swoich spraw: Stefana MELAKA, Tadeusza JAWORSKIEGO i księdza MALKOWSKIEGO.

Pracownicy zabezpieczający rejon pochodu wylegitymowali 21 osób i zatrzymali 17. Informacje na temat tych osób przekazano jednostkom SB właściwym ze względu na miejsce pracy i nauki w/wym. osób.

W N I O S K I

1. Biorąc pod uwagę przebieg wydarzeń w dniu 11.11.1983 r. związanych z obchodami rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości a szczególnie fakt, że nie doszło do drastycznego zakłócenia porządku publicznego, należy uznać, iż realizacja zadań przez jednostki SB i MO doprowadziła do osiągnięcia zakładanego w sprawie obiektowej "LISTOPAD" celu.
2. W przyszłości podczas zabezpieczania podobnych manifestacji należy wykorzystać doświadczenia pozytywnych działań MO, w wyniku których do Grobu Nieznanego Żołnierza doszła nieduża grupa osób. Ułatwiło to kontrolowanie jej składu, zachowania się i sfotografowanie.
3. W przyszłych działaniach jednostek SB i MO, zabezpieczających rejon przemieszczania się manifestacji, większy nacisk położyć na legitymowanie i ewentualne zatrzymywanie aktywniejszych osób i przywódców poszczególnych grup. Podczas działań 11.11.1983 r. wylegitymowano bardzo niewiele osób w stosunku do wszystkich zgromadzonych.
4. W przyszłych działaniach tego typu wykorzystać plan działań operacyjnych w dniach 11 - 13.11.83 r. Jako przykład planowania operacyjnego, które pozwoliło na osiągnięcie postawionego przed jednostkami SB i MO celu. Kopię planu przekazać do Sekcji I Wydziału V-2 SWSW.

Pliki do pobrania

[Okładka teczki sprawy obiektowej krypt. Listopad \(pdf, 217.16 KB\)](#)

[Wniosek o wszczęcie sprawy obiektowej \(pdf, 194.9 KB\)](#)

[Informacja dot. wydarzeń w kościele warszawskim w okresie 7-13 listopada 1983 r. \(pdf, 419.14 KB\)](#)

[Analiza sprawy obiektowej krypt. Listopad \(pdf, 1.11 MB\)](#)

Powiązane informacje

Dokumentacja fotograficzna wykonana w dn. 11 XI 1983 r. w rejonie Krakowskiego Przedmieścia i przy Grobie Nieznanego Żołnierza w ramach sprawy obiektowej krypt. Listopad , IPN BU 099/25, k. 60-63

Na zdjęciach widoczni m.in. ks. Stanisław Małkowski, Stefan Melak, Tadeusz Jaworowski